

Komission päätös,

tehty 10 päivänä helmikuuta 1999,

sakkojen määräämisestä ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä ja kolmen keskittymän toteuttamisesta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 4 artiklan ja 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti

(Asia N:o IV/M.969 - A.P. Møller)

(Ainoastaan tanskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan,

ottaa huomioon yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89¹, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1310/97², ja erityisesti sen 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

on antanut asianomaisille yrityksille mahdollisuuden esittää huomautuksensa komission esittämistä väitteistä,

ottaa huomioon keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean lausunnon³,

SEKÄ KATSOO SEURAAVAA:

¹ EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1; oikaistu toisinto EYVL L 257, 21.9.1990, s. 13.

² EYVL L 180, 9.7.1997.

³ EYVL C ..., ... 199., s. ...

1. Asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (jäljempänä 'sulautuma-asetus') 4 artiklan mukaisesti ilmoitettua *Cable & Wirelessin* ja *Maersk Datan*⁴ välistä keskittymää tutkittaessa ilmeni, että tanskalainen yritys A.P. Møller oli katsottava yhtymäksi laskettaessa liikevaihtoa sulautuma-asetuksen 5 artiklan mukaisesti ja että yhtymän yhteenlaskettu liikevaihto ylitti sulautuma-asetuksessa säädettyt raja-arvot. Tämän seurauksena A.P. Møller tutki aikaisemmat yrityskauppansa varmistuakseen siitä, oliko jollain niistä yhteisönlaajuisista ulottuvuutta, minkä vuoksi siitä olisi pitänyt ilmoittaa komissiolle. A.P. Møller ilmoitti sitten seuraavat kolme yrityskauppaa : asia N:o IV/M.988 - *Maersk DFDS Travel*, 4 päivänä marraskuuta 1997 tehty komission päätös; asia N:o IV/M.1005 - *Maersk Data / Den Danske Bank - DM Data*, 15 päivänä tammikuuta 1998 tehty komission päätös; ja asia N:o IV/M.1009 - *Georg Fischer / DISA*, 10 päivänä maaliskuuta 1998 tehty komission päätös. Nämä kaikki keskittymät hyväksyttiin sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla. Kaikissa kolmessa päätöksessä komissio totesi, että kaupoista oli sovittu ja ne oli toteutettu useita kuukausia ennen ilmoituksen tekemistä ja että komission olisi sen vuoksi harkittava mahdollista sulautuma-asetuksen 14 artiklan soveltamista.
2. Näiden kolmen keskittymän osalta A.P. Møller ei noudattanut sulautuma-asetuksen 4 artiklan 1 kohtaa, jossa säädetään, että yhteisönlaajuisista keskittymistä on ilmoitettava komissiolle viikon kuluessa sopimuksen teosta tai julkisen tarjouksen julkistamispäivästä tai määräysvallan tuovan omistusosuuden hankinnasta. A.P. Møller laiminlöi myös velvollisuuden, josta säädetään 7 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan sulautuma-asetuksen soveltamisalaan kuuluvaa keskittymää ei saa toteuttaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus eikä ensimmäisten kolmen viikon kuluessa ilmoituksen tekemisestä.⁵

⁴ Asia N:o IV/M.951 - *Cable & Wireless / Maersk Data - Nautech*, 10 päivänä heinäkuuta 1997 tehty komission päätös.

⁵ Koska kaupat toteutettiin ennen 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun asetuksen (EY) N:o 1310/97 voimaantuloa, tässä viitataan asetuksen (ETY) N:o 4064/89 7 artiklan 1 kohdan sanamuotoon ennen 1 päivää maaliskuuta 1998.

3. A.P. Møllerille lähetettiin 12 päivänä lokakuuta 1998 sulautuma-asetuksen 18 artiklan mukainen väitetiedoksianto, jotta se voisi vastata komission esittämiin väitteisiin ennen 14 artiklan mukaisen päätöksen mahdollista tekemistä.
4. A.P. Møller vastasi väitetiedoksiantoon 21 päivänä lokakuuta 1998 pyytämättä suullista kuulemista.
5. Tämä päätös koskee kaikkia kilpailusääntöjen rikkomisia, jotka ovat seurausta siitä, että edellä mainituista kolmesta yrityskaupasta ei tehty ilmoituksia ja ne toteutettiin laittomasti

I. TAUSTA

6. A.P. Møller on Tanskan suurin yksityinen yritys, joka harjoittaa maailmanlaajuisia toimintaa merenkulun, öljynporauksen ja maanpäällisen teollisuuden alalla. Yhtymän maailmanlaajuinen liikevaihto on noin [...] ⁶ miljoonaa euroa ja sen yhteisön alueelta kertynyt liikevaihto on noin [...] miljoonaa euroa. ⁷ A.P. Møller -yhtymä muodostuu kahdesta pääyrityksestä, Aktieselskabet Dampskibsselskabet Svendborgista (jäljempänä 'Svendborg') ja Dampskibsselskabet af 1912:sta (jäljempänä '1912'), jotka on listattu Kööpenhaminan arvopaperipörssissä. Maersk Mc-Kinney Møller ja useat muut yksityiset säätiöt omistavat yhteensä yli 50 prosenttia Svendborgin ja 1912:n osakkeista ja loput osakkeista ovat jakaantuneet laajalle omistajakunnalle. Svendborg ja 1912 omistavat kumpikin noin puolet kaikkien A.P. Møller -yhtymään kuuluvien yritysten osakkeista.
7. Kesäkuun 3 päivänä 1997 tanskalaiseen A.P. Møller -yhtymään kuuluva Maersk Data A/S ja Cable & Wireless plc ilmoittivat suunnitellusta keskittymästä

⁶ Julkaistavasta toisinnosta on poistettu luottamukselliset tiedot.

⁷ Liikevaihto on laskettu asetuksen (ETY) N:o 4064/89 5 artiklan 1 kohdan ja liikevaihdon laskemisesta yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaan annetun komission tiedonannon (EYVL C 66, 2.3.1998, s. 25) mukaisesti. Siinä määrin kuin lukuihin sisältyy 1.1.1999 edeltävältä ajalta kertynyttä liikevaihtoa, laskennassa on käytetty perustana keskimääräistä ecu-vaihtokurssia ja sen jälkeen luvut on muutettu euroiksi yksi-yhteen-periaatteella.

sulautuma-asetuksen 4 artiklan mukaisesti.⁸ Ilmoituksessa todettiin, että Maersk Data katsottiin osaksi A.P. Møller -yhtymää laskettaessa yhtymän liikevaihtoa. Tämän jälkeen A.P. Møller kuitenkin lähestyi komissiota asettaen kyseenalaiseksi, että se muodostaa sulautuma-asetuksessa tarkoitetun yhtymän. Se perusteli kantaansa pääasiassa sillä, että Tanskan lain mukaan A.P. Møllerin ei ollut koskaan täytynyt laatia koko yhtymää koskevaa konsernitilinpäätöstä. Käytettävissä olevien tietojen perusteella komissio katsoi kuitenkin, että A.P. Møller muodostaa sulautuma-asetuksessa tarkoitetun yhtymän. A.P. Møller hyväksyi komission kannan⁹ ja teki ilmoituksen kolmesta edellä mainitusta yrityskaupasta.

8. Koska A.P. Møller on hyväksynyt komission kannan, jonka mukaan A.P. Møller muodostaa sulautuma-asetuksen nojalla yhtymän, ei tässä arvioinnissa tarvitse käsitellä tarkemmin A.P. Møller -yhtymän rakennetta.

II. RIKKOMINEN

9. Seuraavista kolmesta yrityskaupasta ei ollut ilmoitettu sulautuma-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti: Asiassa *Maersk DFDS Travel* sopimus tehtiin 8 päivänä tammikuuta 1997 (ja se tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997). Komissiolle tiedotettiin sen olemassaolosta 11 päivänä heinäkuuta 1997 ja siitä tehtiin ilmoitus komissiolle 6 päivänä lokakuuta 1997. Asiassa *Maersk Data / Den Danske Bank* sopimus tehtiin 16 päivänä huhtikuuta 1997 (ja se tuli voimaan 15 päivänä huhtikuuta 1997). Komissiolle tiedotettiin sen olemassaolosta 4 päivänä elokuuta 1997 ja siitä tehtiin ilmoitus komissiolle 1 päivänä joulukuuta 1997. Asiassa *Georg Fischer / Disa* sopimus tehtiin 2 päivänä lokakuuta 1995 (ja se tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996). Komissiolle tiedotettiin sen olemassaolosta 12 päivänä syyskuuta 1997 ja siitä tehtiin ilmoitus komissiolle 9 päivänä helmikuuta 1998.

III. SAKKOJEN MÄÄRÄÄMINEN

⁸ Ks. alaviite 4.

⁹ Hengeler Mueller Wirtzin A.P. Møllerin puolesta 16 päivänä heinäkuuta 1997 lähettämä kirje sekä A.P. Møllerin 22 päivänä lokakuuta 1997 ja 22 päivänä heinäkuuta 1998 lähettämät kirjeet ja A.P. Møllerin vastaus väitetiedoksiintoon.

10. Sulautuma-asetuksen 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan komissio voi päätöksellään määrätä 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille henkilöille taikka yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 1 000 ja enintään 50 000 euron sakon, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta eivät ilmoita keskittymää 4 artiklan mukaisesti. Lisäksi 14 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään, että komissio voi päätöksellään määrätä asianomaisille henkilöille tai yrityksille sakon, joka on enintään 10 prosenttia keskittymään osallistuvien yritysten kokonaisliikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta toteuttavat keskittymän 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti. Siten komissio voi määrätä sakkoja molemmista rikkomisista sulautuma-asetuksen 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti.
11. Sulautuma-asetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan komission on otettava sakon suuruutta määrättäessä huomioon rikkomisen luonne ja sen vakavuus. Komissio ottaa lisäksi huomioon rikkomisen keston ja mahdolliset raskauttavat tai lieventävät asianhaarat (ks. jäljempänä).

Rikkomisten luonne

12. Tässä tapauksessa toteutettujen rikkomisten luonne kuvaillaan edellä. A.P. Møller ei ilmoittanut komissiolle kolmesta yhteisönlaajuisesta keskittymästä 4 artiklan 1 kohdassa säädettyssä määräajassa ja toteutti ne noudattamatta 7 artiklan 1 kohdan säännöksiä. Komissio katsoo, että näihin säännöksiin liittyvät periaatteet ovat sinällään erittäin tärkeitä ja että niiden rikkominen heikentää yrityskeskittymien valvontaa koskevien säännösten tehokkuutta. Velvollisuus ilmoittaa ennakolta sulautuma-asetuksen soveltamisalaan kuuluvista keskittymistä mahdollistaa sen, että komissio voi estää yrityksiä toteuttamasta keskittymää ennen kuin se on tehnyt asiasta lopullisen päätöksen. Näin voidaan välttää peruuttamattomat ja pysyvät haittavaikutukset kilpailulle.

Rikkomisten vakavuus

13. Vaikuttaa siltä, että ilmoitusten myöhäisen tekemisen ja yrityskauppojen laittoman toteuttamisen tarkoituksena ei ollut kiertää komission valvontaa sellaisten

yrityskauppojen toteuttamiseksi, jotka eivät olisi läpäisseet sulautuma-asetuksen mukaista arviointia.

14. A.P. Møllerin käyttäytymisen määrittelemiseksi on otettava huomioon, että se on erittäin suuri eurooppalainen yritys, jolla on merkittävää toimintaa Euroopassa ja joka on aikaisemminkin ollut erityisten asiantuntijoiden avustuksella osallisena kilpailuasioissa sekä kantelijana että kantelun kohteena. A.P. Møller on jäsen varustamoyhdistyksessä, jolla on toimisto Brysselissä ja joka tarjoaa neuvontaa asiakkailleen. A.P. Møllerillä on myös oma oikeudellinen osasto pääkonttorissaan Kööpenhaminassa. Sen vuoksi voidaan olettaa, että A.P. Møller on tietoinen yhteisön lainsäädännöstä, mukaan lukien yrityskeskittymien valvonnasta, ja jopa tuntee sen hyvin, ja että se ilmiselvästi pystyy saamaan oikeudellista neuvontaa saadakseen selville, tai ainakin harkitakseen, onko sen yritys rakenne sellainen, että jotkin sen toimenpiteistä katsotaan ilmoitusvelvollisuuden alaisiksi keskittymiksi. Lisäksi sulautuma-asetuksessa ja komission tiedonannossa¹⁰ määritellään selvästi, kuinka yhtymän käsitettä tulkitaan. Tämän vuoksi on kohtuullista odottaa A.P. Mølleriltä parempaa oikeudellisten vaatimusten tuntemista ja noudattamista.
15. Vastauksessaan väitetiedoksiintoon ja koko hallinnollisen menettelyn ajan A.P. Møller on väittänyt rikkomisen syynä olleen sen, että A.P. Mølleriä ja sen tytäryhtiöitä ei Tanskan lain mukaan ole koskaan pidetty eikä vielääkään pidetä yhtiöoikeudellisesti, verotusoikeudellisesti tai muulta kannalta yhtymänä, jonka on laadittava konsernitilinpäätös. Tätä perustelua ei kuitenkaan voida ottaa huomioon yhteisön oikeuden peruseriaatteiden vuoksi, joihin kuuluvat muun muassa yhteisön asetusten suora soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa ja yhteisön oikeuden ensisijaisuus.
16. Edellä esitetyn perusteella A.P. Møllerin laiminlyönnin ei voida katsoa johtuvan pelkästään virheestä tai tietämättömyydestä. Edellä esitetyt seikat viittaavat päinvastoin siihen, että A.P. Møllerin käyttäytymistä voidaan luonnehtia tietoiseksi laiminlyönniksi. Vastauksessaan A.P. Møller ei kiistänyt komission kantaa.

Rikkomisen kesto

17. Kuten edellä esitetystä ilmenee, keskittymien luvattoman toteuttamisen osalta rikkominen kesti kauan. On myös huomattava, että sen jälkeen kun komissiolle oli tiedotettu yrityskaupoista, kesti vielä kauan ennen kuin A.P. Møller teki ilmoitukset kaupoista. Vaikka komissio myöntääkin, että CO-lomakkeen vaatimukset täyttävän ilmoituksen tekemiseen on annettava riittävästi aikaa, yleisesti ollaan sitä mieltä, että rikkomiseen syyllistyneiden yritysten velvollisuutena on saattaa tilanne lainsäädännön mukaiseksi mahdollisimman nopeasti. Vastauksessaan väitetiedoksiintoon A.P. Møller totesi, että ilmoitukseen tarvittavien tietojen kerääminen oli erittäin vaikeaa ja aikaavievää. Komissio on kuitenkin sitä mieltä, että ilmoituksen tekeminen kesti A.P. Mølleriltä tavanomaista kauemmin. Koska tämä on ensimmäinen päätös, jossa käsitellään tätä seikkaa, komissio ei rikkomisen pituutta laskiessaan ota huomioon aikaa, joka ilmoitusten tekemiseen kului siitä hetkestä, kun komissiolle tiedotettiin kaupoista.
18. Komissio katsoo, että edellä esitetyistä syistä rikkomisen olisi tässä asiassa katsottava alkaneen päivästä, jolloin yrityskaupat toteutettiin sulautuma-asetuksen 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti, ja päättyneen päivänä, jolloin A.P. Møller tiedotti tästä komissiolle ensimmäistä kertaa.¹¹
19. Tämän perusteella rikkominen on kestänyt kyseisissä kolmessa asiassa seuraavasti: asia N:o IV/M.988 - *Maersk DFDS Travel*: 6 kuukautta; asia N:o IV/M.1005 - *Maersk Data / Den Danske Bank - DM Data*: 3 kuukautta; asia N:o IV/M.1009 - *Georg Fischer / DISA*: 20 kuukautta. Komissio laskee 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti määrättävät sakot yhteenlasketun 29 kuukauden perusteella. Kuluttajille aiheutuvien kielteisten vaikutusten riski kasvaa rikkomisen keston myötä. Tässä asiassa rikkomisen kestoajaksi oli merkittävä, ja sen vuoksi komissio katsoo, että kesto on otettava huomioon laskettaessa sakkoja.

¹⁰ Komission tiedonanto liikevaihdon laskemisesta yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaan, EYVL C 66, 2.3.1998, s. 25.

¹¹ Ks. myös asia N:o IV/M.920 - *SAMSUNG/AST*, 18 päivänä helmikuuta 1998 tehty komission päätös.

20. Kuten edellä esitetystä ilmenee, ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä ja toimenpiteiden toteuttamisesta ilman komission lupaa muodostuva rikkominen oli kestoaltaan kaikissa kolmessa tapauksessa merkittävä.

Lieventävät asianhaarat

21. Komissio tunnustaa seuraavien lieventävien asianhaarojen olemassaolon.
- A.P. Møller on tunnustanut rikkoneensa kilpailusääntöjä.
 - Yhteenkään asioista ei liittynyt kilpailuoikeudellisia ongelmia eikä niistä ollut haittaa kilpailulle.
 - Kun vahvistettiin, että A.P. Møller oli katsottava yhtymäksi käsiteltäessä asiassa *Cable & Wireless / Maersk Data - Nautec* tehtyä ilmoitusta, A.P. Møller ilmoitti vapaaehtoisesti komissiolle jättäneensä ilmoittamatta muita yrityskauppoja; komissio ei ollut tätä ennen havainnut rikkomista. A.P. Møller teki myöhemmin ilmoitukset kaikista kolmesta yrityskaupasta.
 - Rikkomiset tapahtuivat samaan aikaan sen rikkomisen kanssa, jota *Samsung*-päätös koski, eli sellaisena ajankohtana, jolloin komissio ei ollut vielä tehnyt yhtään päätöstä sulautuma-asetuksen 14 artiklan nojalla. Tätä seikkaa pidettiin lieventävänä asianhaarana *Samsung*-päätöksessä, ja samoin menetellään tässä asiassa.

Päätelmä

22. Komissio katsoo, että A.P. Møllerille on määrättävä sakkoja erityisesti sen ajanjakson pituuden vuoksi, jona keskittymistä ei ollut ilmoitettu ja jonka aikana ne toteutettiin ilman komission hyväksyntää, ja koska A.P. Møllerin kaltaisen monikansallisen yhtiön tapauksessa kyseessä on selvästi vakava velvollisuuksien laiminlyönti, jota ei voida jättää ottamatta huomioon. Komission velvollisuutena on vaalia peruseriaa, jonka mukaan yrityksiä on estettävä toteuttamasta sellaisia sulautuma-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia keskittymiä, joista ei ole ilmoitettu asianmukaisesti, ja komission on sen vuoksi käytettävä neuvoston sille tätä tarkoitusta varten myöntämää toimivaltaa. Tämän vuoksi komission mielestä on

välttämätöntä määrätä A.P. Møllerille sakkoja sulautuma-asetuksen 14 artiklan nojalla.

IV. SAKKOJEN SUURUUS

23. Edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon asiaan liittyvät olosuhteet komissio katsoo, että rikkomisista rankaisemiseksi ja niiden uusimisen estämiseksi on asianmukaista määrätä sakkoa

15 000 euroa jokaisesta yrityskaupasta (toisin sanoen yhteensä 45 000 euroa kaikista kolmesta yrityskaupasta) 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan rikkomisen osalta; ja

6 000 euroa kuukaudelta kultakin 6:lta, 3:lta ja 20:ltä kuukaudelta (toisin sanoen yhteensä 174 000 euroa kaikkien kolmen yrityskaupan yhteenlasketulta 29:ltä kuukaudelta) 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan rikkomisen osalta,

jolloin kaikkien kolmen yrityskaupan yhteenlaskettu sakko on 219 000 euroa.

24. Komission 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla määräämien sakkojen välinen suhde on asianmukainen asian erityiset olosuhteet huomioon ottaen tämän kuitenkin vaikuttamatta ennakoita mahdollisten tulevien 14 artiklan soveltamisalaan kuuluvien asioiden ratkaisuun.

25. Tämän asian erityiset olosuhteet huomioon ottaen on 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla määrättävät sakot laskettava kuukausien lukumäärän perusteella tämän kuitenkin vaikuttamatta ennakoita mahdollisten tulevien 14 artiklan soveltamisalaan kuuluvien asioiden ratkaisuun.

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. A.P. Møllerille määrätään asetuksen (ETY) N:o 4064/89 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla sakkoa yhteensä 45 000 euroa, koska se ei ilmoittanut kolmea keskittymää kyseisen asetuksen 4 artiklan mukaisesti.

2. A.P. Møllerille määrätään asetuksen (ETY) N:o 4064/89 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla sakkoa yhteensä 174 000 euroa, koska se toteutti kolme keskittymää kyseisen asetuksen 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitetut sakot on maksettava kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta Euroopan yhteisöjen komission pankkitilille nro 310-0933000-43, Banque Bruxelles-Lambert, Agence européenne, Rond-point Schuman 5, B-1040 Bryssel.

Tämän määräajan päätyttyä sakoista on ilman eri toimenpiteitä maksettava korkoa, joka perustuu siihen korkoon, jota Euroopan keskuspankki sovelsi liiketoimissaan sen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona tämä päätös on tehty, ja jota on korotettu 3,5 prosenttiyksiköllä.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraavalle:

A.P. Møller
Esplanaden 50
DK-1098 Kööpenhamina

Tehty Brysselissä

Komission puolesta